
– это задача с минимальным правом на ошибку, что заставляет быть предельно внимательными всех участников этого процесса.

Література

1. Громов Н.Н. Менеджмент на транспорте: учеб. пос. для студ. высших уч. заведений / Н.Н. Громов, В.А. Персианов, Н.С. Усков, и др.; под общ. ред. Н.Н. Громова, В.А. Персианова. – М.: Академия, - 2003. – 258 с.
2. Подбор персонала: принципы, критерии, способы [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.job-rb.ru/kadrovic-agentstva-podbor-personala.php>

МЕТОДОЛОГІЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В МАШИНОБУДУВАННІ

О.П. Чукурна

Одеській національний політехнічний університет

Проблема ціноутворення на промислову продукцію машинобудівної галузі в даний час стає особливо актуальною. Це підтверджується тим, що в структурі доданої вартості, яка формується в галузях економіки України, на другому місці знаходиться переробна промисловість, до якої належить машинобудування [1]. Тому, питання специфіки ціноутворення на продукцію машинобудування є актуальним. Ринок продукції машинобудування є одним з найбільш складних ринків кінцевої промислової продукції. Він характеризується складною структурою, оскільки складається з великої кількості ринків різних типів машин і устаткування зі своїми специфічними особливостями. Функціонування ринку машин і устаткування характеризується низькою відмінних рис, які визначають особливості формування цін на цю продукцію. Особливо впливають на цей ринок інноваційна активність, тенденції ресурсозбереження, які втілюються у створення нових, більш продуктивних видів, які забезпечують зниження витрат паливно-енергетичних і сировинних ресурсів.

Підходи до встановлення цін на промислову продукцію ґрунтуються на застосуванні методу калькуляції собівартості продукції. Залежно від галузевих особливостей застосовуються три основні методи калькуляції собівартості, які використовуються при визначенні цін на промислову продукцію:

1) Позаказний метод поширений в одиничному або дрібносерійному виробництві. В даному випадку калькулюється окреме виробниче замовлення на один або декілька виробів. До складу собівартості включаються витрати, пов'язані з виготовленням цього замовлення, а також частина витрат з обслуговування виробництва і управління всього підприємства, розподілені на замовлення пропорційно вибраній базі (наприклад, пропорційно заробітній платі або трудомісткості виконаних робіт) [2].

2) Нормативний метод застосовується практично в усіх галузях промисловості й ґрунтується на наступних принципах:

- Розрахунок нормативної калькуляції на основі обґрунтованих норм витрат;
- Облік відхилень від норм з визначенням величини відхилень, місця і причин їх виникнення;
- Розрахунок фактичної калькуляції шляхом підсумовування собівартості, яка розраховується за поточними нормами, відхилень від норм і зміна цих норм.

Нормативний метод калькуляції собівартості припускає розробку нормативів витрат з розрахунку на одиницю продукції за усіма видами витрат виробництва. Облік відхилень від норм, передбачений цим методом, дозволяє аналізувати всі чинники, які впливають на витрати виробництва. Тому, цей метод можна використовувати з метою управління собівартістю.

3) Попередельний метод дозволяє систематизувати витрати по переділу (фазі, циклу) і визначати собівартість напівфабрикатів, які йдуть на подальшу обробку. Цей метод широко використовується в таких галузях, як: чорна металургія, хімічна, текстильна, харчова промисловість та ін. Згідно з цим методом, собівартість одиниці продукції визначається виходячи з величини матеріальних витрат і витрат на обробку за усіма переділами або складається з вартості напівфабрикатів, розрахованої за кожним переділом окремо [2].

Різновидом попередельного методу є простий метод калькуляції собівартості, який застосовується в добувних галузях промисловості і електроенергетиці. Згідно з простим методом,

калькуляція здійснюється тільки по одному переділу. При цьому методі загальні витрати на випуск, включаючи витрати на обслуговування виробництва і управління, відносять безпосередньо на собівартість, розділивши на кількість здобутої або зробленої продукції.

Розглянуті методи калькуляції собівартості можуть використовуватися для розрахунку:

1) Загальних середніх витрат або повної собівартості одиниці продукції. Суть цього методу полягає в підсумовуванні постійних і змінних витрат і надбавки у розмірі нормативного прибутку. Калькуляція повної собівартості розраховується за наступними статтями: сировина і матеріали; відходи (віднімаються); покупні вироби, напівфабрикати і послуги виробничого характеру інших організацій; паливо і енергія на технологічні цілі; заробітна плата виробничих робітників; відрахування на соціальні потреби; втрати від браку; загальновиробничі витрати; загальногосподарські витрати; інші виробничі витрати; комерційні витрати. Перші сім статей є прямими витратами, оскільки відносяться на собівартість одиниці продукції, а інші чотири - непрямими витратами, оскільки розподіляються між усіма видами продукції, що випускається, пропорційно якій-небудь економічній базі, наприклад: трудомісткості робіт, заробітній платі робітників й т. ін.

2) змінних середніх витрат або неповної собівартості. Суть цього підходу полягає в розрахунку націнки до змінних витрат для кожного виду продукції. При цьому величина націнки (R_v) розраховується за наступною формулою (1):

$$R_v = (П + FC) / VC, \quad (1)$$

де: R_v – величина націнки;

П - прибуток підприємства на одиницю продукції;

FC - постійні витрати на випуск одиниці продукції;

VC - змінні витрати на одиницю продукції.

Ціна в цьому випадку буде розрахована за формулою (2):

$$P = AVC \times (1 + R_v), \quad (2)$$

де: P – ціна одиниці продукції;

AVC - середні змінні витрати на одиницю продукції;

R_v - величина націнки.

Методика неповної собівартості лежить в основі системи обліку "Директ-костинг", згідно якої ціна розраховується на основі змінних витрат, а постійні витрати списуються на фінансовий результат і зменшують валовий прибуток підприємства. Різниця між валовим доходом і величиною змінних витрат називається маржинальним доходом або сумою покриття, за рахунок якої покриваються постійні витрати.

Всі вище перелічені методи ціноутворення, які застосовуються в промисловості, є витратними. Їх використання не враховує рівень конкуренції, яка склалася на внутрішньому і зовнішніх ринках. Враховуючи вплив глобалізації на внутрішні ринки, багато промислових підприємств, особливо ті, які орієнтовані на експорт, зазнають цінового тиску конкурентів.

Для укрупнених розрахунків ціни на той чи інший вид машин або обладнання часто використовують метод питомі ціни, який використовується для визначення ціни товару якості якого характеризується одним домінуючим техніко-економічним параметром. Їх погоджують у контрактах, а потім використовують для розрахунку ціни конкретно поставленого устаткування. Ціна розраховується за наступним алгоритмом [2].

1. Розраховується питома ціна основного техніко-економічного параметру еталонного товару за наступною формулою (3):

$$P_{num} = \frac{P_E}{П_{E_j}}, \quad (3)$$

Де: P_{num} — питома ціна основного техніко-економічного параметру еталонного товару;

P_E — ціна еталонного товару; P_{E_j} — значення j техніко-економічного параметру еталонного товару;

2. Розраховується ціна нового товару за наступною формулою (4):

$$P_H = P_{\text{нм}} \times \Pi_{H_j}, \quad (4)$$

Де: P_H — ціна нового товару;

Π_{H_j} — значення j техніко-економічного параметру нового товару.

Для виходу на зовнішні ринки експортери машин, обладнання та приладів нерідко зобов'язані проводити тестування своєї продукції на предмет її відповідності вимогам того чи іншого ринку. При формуванні цін для різних груп машинобудівної продукції можуть застосовуватися свої формули, які враховують специфіку техніко-економічних параметрів продукції. Цей метод отримав назву параметричного методу. Він передбачає, що кожному техніко-економічному параметру якості (потужності, безпеці, комфортності, естетичності, витратам палива тощо) експерти дають бальну оцінку і обирають його значимість в забезпеченні якості товару. Сума значимості всіх параметрів повинна дорівнювати 1. Сума добутку балів на значимість параметрів дає оцінку якісного рівня товару. Ціна розраховується за наступним алгоритмом [2].

1. Визначається ціна одного балу якості еталонного товару за наступною формулою (5):

$$O_1 = \frac{P_E}{\sum_{j=1}^n (O_{E_j} \times V_j)}, \quad (5)$$

Де: O_1 — ціна одного балу якості товару;

P_E — ціна еталонного товару;

j — техніко-економічний параметр якості товару;

n — число параметрів;

O_{E_j} — бальна оцінка j параметру еталонного товару;

V_j — значимість j параметру.

$\sum_{j=1}^n (O_{E_j} \times V_j)$ — сумарна бальна оцінка всіх параметрів якості еталонного товару.

2. Визначається ціна нового товару за наступною формулою (6):

$$P_H = \sum_{j=1}^n (O_{H_j} \times V_j) \times O_1, \quad (6)$$

Де: P_H — ціна нового товару;

O_{H_j} — бальна оцінка j параметру нового товару;

$\sum_{j=1}^n (O_{H_j} \times V_j)$ — сумарна бальна оцінка всіх параметрів якості нового товару.

Різноманітність продукції ускладнює отримання вихідної інформації для встановлення цін на експортовану продукцію. Її джерелами можуть бути прейскуранти, різні довідкові видання дилерські та брокерські дані, ціни пропозицій найбільших експортерів, рахунки і контракти по комерційних справах та інші дані. Для підвищення обґрунтованості розрахунків цін рекомендується отримання не менше трьох конкурентних матеріалів про аналогічну продукцію. При необхідності імпортової закупівлі машин та обладнання визначається коло країн та фірм, яким необхідно надіслати запити на надання пропозицій. Запити рекомендується посилати не менше ніж трьом іноземним фірмам у дві-три країни. Вони повинні містити конкретну і досить повну інформацію про закупівлі: дані про техніко-економічні характеристики обладнання; технічні вимоги до сировини, яка використовується для виробництва продукції; схему технологічного процесу; специфіку обладнання: позиційні ціни обладнання або ціни за основними його групами; витрати зі страхування, пакування, транспортування; вартість ноу-хау; терміни та умови поставки, гарантійні роботи устаткування і терміни досягнення проєктних показників й т.ін [3].

Таким чином, специфіка ціноутворення в машинобудуванні проявляється у впливі специфічних факторів встановлення цін та методології ціноутворення, яка використовується при встановленні цін на промислову продукцію машинобудування.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Маркетингова цінова політика: Навчальний посібник / М.А. Окландер, О.П. Чукурна; За ред. М.А. Окландера. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 222 с.
3. Ценообразование на международном рынке машин и оборудования [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://gendocs.ru>

КАЧЕСТВО ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ

В.А. Шудра
А.А. Смоквина к.э.н., доц.

Одесский национальный политехнический университет

Современные экономические процессы происходящие в Украине актуализируют социальную составляющую государственной политики Украины. Осуществление главной цели государственной политики определяется повышением уровня и качества жизни граждан Украины, поскольку на жизненный уровень населения влияют не только реальные доходы населения, но и политика в отношении создания государственных стандартов, которые бы гарантировали высокий уровень жизни населения.

Человек страдает от низкого качества жизни и поэтому стремится к высокому уровню жизни, получает образование, трудится на работе, стремится к продвижению по карьерной лестнице, прилагает все усилия на то, чтобы добиться признания в обществе. Следовательно, качество и высокий уровень необходимы человеку постоянно.

Целью статьи является изучение понятия "уровня жизни населения", как одного из важнейших интегральных характеристик социально-экономической системы и определение на этой основе **факторов которые способны влиять на** улучшения уровня жизни населения.

Уровень жизни населения является одной из важнейших социально-экономических категорий, характеризующие положение человека в обществе, возможности реализации ее потребностей и возможности человеческого развития.

Выделяют четыре уровня жизни населения:

1. достаток;
2. нормальный уровень;
3. бедность;
4. нищета.

По данным рейтинга The Legatum Prosperity Index уровня жизни стран мира в 2012 году, Украина среди все стран занимает 71 место, что на 5 пунктов выше чем в предыдущем году [4].

Еще одним показателем, характеризующим уровень и качество жизни является индекс качества жизни. Это - комплексный показатель, характеризующий уровень общественного развития, которого достигла страна. Он рассчитывается по определенным критериям по 100- балльной шкале. К таким критериям относятся: стоимость жизни, отдых и культура, экономика, окружающая среда, свобода, здоровье, инфраструктура, риск и безопасность, климат.

За 21 год независимости Украины качество жизни не улучшилось. Низкий уровень рождаемости и высокая смертность прежде всего зависит от состояния экономики и экологии, а также медицины. По оценкам экспертов на сегодняшний день качество медицинских услуг в Украине не соответствует требованиям времени. Согласно данных Государственной службы статистики Украины, численность населения страны неуклонно сокращается: в 1991 году она составляла 51944,4 тыс. человек, в 2011-м — 45633,6 тыс., а в период с января по май 2012-го — уже 45565,9 тыс. А по данным Главного управления статистики в г. Киеве, по состоянию на 1 июня 2012 года насчитывалось 2817127 жителей при постоянном населении 2775820 человек.